

1. Referentie

Referentie	Pickery, J. (1997). Individualisering, verenigingsdeelname en sportbeoefening bij jongeren. <i>Vrijtijdstudies</i> , 15, (1), 13-23.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Veranderingen in vrijetijdsactiviteiten gedurende de laatste decennia zijn soms gelinkt aan het individualisatieproces in onze maatschappij. Voornamelijk de veranderingen in participatie in vrijwilligersorganisaties en de veranderingen met betrekking tot sportbeoefening zijn opgenomen in dit artikel. Er wordt nagegaan welke categorieën van jongeren aan sport doen of deelnemen aan het verenigingsleven op een zogenaamde (niet)geïndividualiseerde manier. Men onderzoekt of de ervaren relaties overeenkomen met de verwachtingen voortkomend uit de individualisatie theorie.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
Trefwoord(en)	Individualisering, sportbeoefening, verenigingsdeelname

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	J. Pickery Centrum voor dataverzameling en –Analyse Departement Sociologie Faculteit Sociale Wetenschappen K.U.Leuven Van Evenstraat 2B 3000 Leuven Tel: 016/ 32 30 50 Fax: 016/ 32 33 65 http://www.kuleuven.ac.be/sociologie

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Bij welke groep van jongeren komen uitingen van een (niet)geïndividualiseerd vrijetijdspatroon het vaakst voor? Er wordt ook nagegaan of deze bevindingen in overeenstemming zijn met een aantal verwachtingen dat voortvloeit uit de individualiseringsdiscussie (Hoger opgeleide jongeren en jongeren afkomstig uit een hoger sociaal milieu zijn meer geïndividualiseerd dan lager opgeleiden en jongeren afkomstig uit een lager sociaal milieu.).
Hypothesen	Uitingen van een niet-geïndividualiseerd vrijetijdspatroon zijn vooral terug te vinden bij lager opgeleide jongeren en jongeren afkomstig uit een lager sociaal milieu. Hoger opgeleide jongeren en jongeren afkomstig uit een hoger sociaal milieu opteren eerder voor consumptief lidmaatschap en ongeorganiseerde sportbeoefening.

6. Methode

Onderzoeks-	Kwantitatief onderzoek met gestructureerde survey interviews (gesloten antwoorden) die
-------------	--

methode	mondeling afgenomen werden.
Onderzochte groep	326 van de 468 jongeren die aangesproken werden voor dit onderzoek werkten mee aan het onderzoek. De 326 Belgische jongeren zijn woonachtig in het Vlaamse gewest en zijn 20 en 21 jaar oud. De overgrote meerderheid is ongehuwd. 70% van de jongeren woont nog thuis bij hun ouders, 20% woont op studentenkamers en slechts 10% woont zelfstandig. Een kleine 60% volgt voltijds dagonderwijs, 30% werkt en de rest is werkloos. Van de studerende volgt 9% nog secundair onderwijs, 59% hoger onderwijs buiten de universiteit en 31% universitair onderwijs. Werksituatie en opleidingsniveau hangen bij deze groep zeer sterk samen. Nemen we het al dan niet verder studeren/gestudeerd hebben na het secundair onderwijs als afbakeningscriterium, dan meten beide variabelen vrijwel hetzelfde; Meer dan 91% van de werkenden en werklozen op die leeftijd is lager geschoold (heeft niet verder gestudeerd na het secundair onderwijs). Een vergelijkbaar percentage van de studerenden wordt volgens dit criterium als hoger opgeleid gedefinieerd. In totaal is 44% laaggeschoold en 56% hooggeschoold. Deze jongeren zitten duidelijk in een zeer specifieke situatie, de postadolescentie. Zij hebben de volwassen leeftijd bereikt en ook de rechten die daarmee samenhangen, maar slechts enkelen hebben alle statuspassages naar volwassenheid doorlopen. Specifieke indelingen die onderzoekers zelf vermelden: hoger opgeleiden of jongeren afkomstig uit een hoger sociaal milieu en lager opgeleide jongeren of jongeren afkomstig uit een lager sociaal milieu.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

	De gepresenteerde empirische gegevens illustreren dat sommige individualiseringsdenkers iets te snel meenden ook in het domein van de vrije tijd indicatoren gevonden te hebben die hun verhaal ondersteunden. Het lijkt immers moeilijk om vol te houden dat het individualiseringsproces leidt tot een meer consumptieve beleving van het lidmaatschap van verenigingen als blijkt dat de jongeren die zich kenmerken door een niet consumptief lidmaatschap vooral afkomstig zijn uit de categorieën van jongeren die volgens dezelfde theorie het meest geïndividualiseerd zijn. Ook is de kans op een geïndividualiseerd-ongeorganiseerd- sportgedrag bij deze categorieën jongeren amper of niet groter. Wat deel uitmaakt van een geïndividualiseerd vrijetijdspatroon kan je eigenlijk enkel terecht bepalen als je beschikt over een directe operationalisering van 'geïndividualiseerd zijn'. Een bruikbare en onomstreden operationalisering bestaat voorlopig niet en zal voorwerp moeten uitmaken van verder onderzoek. Maar bij ontstentenis ervan is omzichtigheid geboden bij het duiden van evoluties op de vrijetijdsmarkt in termen van individualisering. Meer concreet is de relatie tussen enerzijds individualisering en anderzijds verenigingsdeelname en sportbeoefening niet zo eenduidig als een bepaalde literatuur doet voorkomen.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het artikel rapporteert de resultaten van een kleinschalig en eenmalig onderzoek bij 20 en 21-jarigen. Men gaat na bij welke groepen jongeren uitingen van een (niet)-geïndividualiseerd vrijetijdspatroon het vaakst voorkomen. De individualiseringstheorie wijst op een aantal verschillen in individualisering. Het onderzoek heeft niet de bedoeling de individualiseringstheorie te testen.

De participatie aan het verenigingsleven vertoont grote verschillen volgens scholingsniveau en sociale klasse, geïndiceerd op basis van het beroep van de ouders. Laag opgeleiden en jongeren afkomstig uit lagere sociale klassen zijn sterk oververtegenwoordigd bij de jongeren die van geen enkele vereniging lid zijn. Als ze wel zijn

aangesloten bij een vereniging, beleven zij hun lidmaatschap voornamelijk consumptief. Hoger opgeleiden en jongeren uit een hoger sociaal milieu zijn sterk oververtegenwoordigd bij de jongeren met een niet-consumptief lidmaatschap. Dit laatste resultaat gaat in tegen de verwachtingen. Jongeren die volgens de individualiseringstheorie meer geïndividualiseerd zijn, schrikken toch niet terug voor een verantwoordelijk lidmaatschap. De relatie is zelfs duidelijk omgekeerd.

De wijze van sportbeoefening vertoont geen verschillen volgens opleidingsniveau. Lager en hoger opgeleiden doen in dezelfde mate wel of niet aan (georganiseerde)sportbeoefening. Met sociale klasse is er wel een zwak verband volgens de verwachting. Jongeren afkomstig uit hogere sociale lagen zijn oververtegenwoordigd bij de ongeorganiseerde en oververtegenwoordigd bij de georganiseerde sportbeoefenaars. Dit verband is echter slechts significant op niveau 0,1 en niet op niveau 0.05.

De achtergrondkenmerken die op basis van de individualiseringstheorie geselecteerd werden, blijken dus niet echt in staat de wijze van sportbeoefening te voorspellen.

Met verenigingsparticipatie is er wel een samenhang. Maar die samenhang slaat gedeeltelijk op het al dan niet deelnemen aan het verenigingsleven. Lager geschoolden en jongeren uit een laag sociaal milieu zijn ondervertegenwoordigd in het verenigingsleven. Deze vaststelling is trouwens niet nieuw. Als we de niet-participanten buiten beschouwing laten, blijven er ook verschillen en die zijn tegengesteld aan de verwachtingen. Niet de verschillen tussen lager opgeleiden en hoger opgeleiden en tussen jongeren uit een lagere sociale klasse en jongeren uit een hogere sociale klasse weerspreken de hypothese. De geïndividualiseerde samenleving heft dergelijke sociale ongelijkheden niet op. Wel wordt het onhoudbaar te stellen dat de individualisering leidt tot een andere verenigingsdeelname en sportbeoefening, in de invulling die daaraan reeds gegeven is. Dat 'andere' komt immers helemaal niet vaker voor bij meer geïndividualiseerden, eerder integendeel.

Uit de resultaten blijkt dat sommige individualiseringsdenkers iets te snel meenden ook in het domein van de vrije tijd indicatoren gevonden te hebben die hun verhaal ondersteunden. Het lijkt immers moeilijk om vol te houden dat het individualiseringsproces leidt tot een meer consumptieve beleving van het lidmaatschap van verenigingen als blijkt dat de jongeren die zich kenmerken door een niet consumptief lidmaatschap vooral afkomstig zijn uit de categorieën van jongeren die volgens dezelfde theorie het meest geïndividualiseerd zijn. Ook is de kans op een geïndividualiseerd- ongeorganiseerd- sportgedrag bij deze categorieën jongeren amper of niet groter.